

Nr 57.

Ankom till riksdagens kansli den 8 april 1919 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 18 mars 1919 avlåten, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad proposition, nr 328, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att i de i berörda protokoll närmare angivna, under 10 särskilda punkter upptagna ärenden medgiva försäljning av kronoegendomar eller upplåtande av lägenheter från sådana egendomar.

Beträffande utredningen i dessa ärenden hänvisas till innehållet i berörda statsrådsprotokoll.

De under punkterna 1—7 samt 9 och 10 i förevarande proposition upptagna framställningarna giva icke anledning till någon erinran från utskottet, som därför hemställer,

att riksdagen må medgiva,

1) att ett i statsrådsprotokollet omförmält område må från förra länsmansbostället 1 mantal Grillby nr 3 i Villberga socken av Uppsala län försäljas till Uppsala läns lantmäns centralförening mot en köpeskilling av 3,000 kronor samt under villkor i övrigt

[1.*]

*) Hänvisar till punkt i Kungl. Maj:ts proposition.

att köpeskillingen senast å tillträdesdagen inbetalas till länsstyrelsen i länet;

att föreningen skall, där så från kronans sida påfordras, uppföra och för framtiden underhålla stängsel i områdets gräns emot kronans mark; samt

att föreningen skall ensam vidkännas de med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader;

[2.]

2) att lägenheten Nybygget må med i statsrådsprotokollet angivet område från kronoegendomen 1 mantal Grinneby nr 2 Västergården i Konungsunds socken av Östergötlands län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med förbehåll om rätt för lägenhetens innehavare till fri utfartsväg över stamhemmanet;

[3.]

3) att två i statsrådsprotokollet närmare angivna områden om tillhoppa 11.02 hektar må från hemmanen $\frac{1}{4}$ mantal Stuveryd nr 2 och $\frac{1}{2}$ mantal Lövshult nr 1 under Bruzaholms kronopark i Hults socken av Jönköpings län försäljas till aktiebolaget Metallduk, Bruzaholm, för en köpeskillning av 15,000 kronor samt under villkor i övrigt

att områdena tillträdas vid köpets avslutande, då köpeskillingen kontant erlägges till länsstyrelsen i länet;

att ett i statsrådsprotokollet omförmält arrendekontrakt om viss del av det mindre området skall så snart köpet avslutats upphöra att äga tillämpning;

att fri väg över det större området förbehålles såväl kronan och köpare av kronans virke med mera för transport av virke och andra effekter som ock å kronoparken boende, samt

att bolaget vidkännes alla med områdenas frånskiljande från stamhemmanen och med lagfart å fånget förenade kostnader;

[4.]

4) att, sedan kronoegendomen 1 mantal Ryd nr 1 i Virestads socken av Kronobergs län blivit genom ägostyckning fördelad i fem lotter i huvudsaklig över-

ensstämmelse med ett av vederbörande uppskattningsmän upprättat, i statsrådsprotokollet omförmält förslag, de med litt. A¹, A², C och D betecknade lotterna må var för sig med i samma protokoll angivet område upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med rätt för arrendatorn Peter Johannesson att erhålla hembud å lotten litt. A¹ samt med förbehåll, att till försäljning särskilt för sig utstämplad skog å lotterna litt. C och D ej ingår i försäljningen av dessa lotter samt att köpare av samma skog må äga att inom den 1 maj 1921 utan ersättning till lotternas köpare avverka densamma och avforsla virket;

5) att en i statsrådsprotokollet omförmäld lägenhet må från kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Öllsjö nr 7 i Skepparslövs socken av Kristianstads län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med rätt för Nils Rasmusson att erhålla hembud å densamma; [5.]

6) att, sedan kronoegendomen 1 mantal Gulas-
torp nr 4 och 5 i Ignaberga socken av Kristianstads län undergått ägostyckning i huvudsaklig överensstämmelse med vad uppskattningsmännen föreslagit, i statsrådsprotokollet omförmälda sju lägenheter må var för sig med i samma protokoll angivet område försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar; [6.]

7) att från kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Arkelstorp nr 1 i Oppmauna socken i Kristianstads län må försäljas [7.]

dels lägenheterna litt. A—P och R—V var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

dels lägenheten litt. Q med i samma protokoll angivet område till Arkelstorps brunnsaktiebolag för en köpeskilling av 500 kronor att vid tillträdet kontant

inbetalas till länsstyrelsen i länet och med skyldighet för bolaget såväl att bestrida kostnaderna för lägenhetens avskiljande och lagfart å fånget som ock att uppsätta och underhålla stängsel i gränsen mot kronans mark;

dels ock området litt. Z till Kristianstad—Hässleholms järnvägsaktiebolag mot en köpeskillning av 112 kronor samt i övrigt under enahanda villkor, som angivits beträffande lägenheten litt. Q;

[9.]

8) *dels* att lägenheterna litt. A—E, G—Q och S må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område — varvid ägofiguren nr 5 genom en med dess södra gräns parallell linje uppdelas med hälften på vardera lägenheten litt. N och O — från kronoegendomen 1 mantal Valsta nr 4 i Askers socken av Örebro län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

dels att lägenheterna litt. F och R må försäljas, litt. F till fabrikören Axel Berg och litt. R till Stora Mellösa kommun, mot köpeskillningar, som beträffande vardera lägenheten på köparens bekostnad bestämmas av tre gode män, av vilka länsstyrelsen i länet och köparen var för sig utse en och domaren i orten den tredje, med iakttagande att köpeskillningarna ej må sättas lägre än till 2,130 kronor för lägenheten litt. F och till 3,575 kronor för lägenheten litt. R, samt under villkor att köpeskillningarna erläggas till länsstyrelsen i länet kontant vid tillträdet, att köparna ensamma vidkännas de med områdenas avskiljande och lagfart å fången förenade kostnader samt att Lovisa Larsson skall äga att under sin återstående livstid bebo den på lägenheten litt. R belägna henne tillhöriga stuga;

dels att till ägaren av Mörby gård må försäljas den å stadsingenjören Karl Davidsons styckningsplan utmärkta, i statsrådsprotokollet angivna mark mot en köpeskillning av 132 kronor att till länsstyrelsen erläggas kontant vid tillträdet samt under villkor att köparen ensam vidkännas de med området avskiljande

och lagfart å fånget förenade kostnader samt att området upplåtes till allmänt begagnande som väg;

dels ock att kronans andel i den i statsrådsprotokollet omförmälda bysamfällighet må till samfällighetens nuvarande innehavare försälgas mot en efter minst 25 öre för kvadratmeter av samfällighetens mark bestämd köpeskilling, vilken skall till länsstyrelsen erläggas vid tillträdet, samt under villkor att kronan icke behöver vidkännas någon kostnad för områdets avskiljande och lagfart å fången; samt

9) att lägenheterna Eriksberg, Viktorsberg, Nyberg nr 1 och Nyberg nr 2 må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från kronoegendomen $\frac{1}{3}$ mantal Bärby nr 1 i Simtuna socken av Västmanlands län försälgas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med rätt för innehavaren av lägenheten Nyberg nr 2 till fri utfartsväg över lägenheten Nyberg nr 1.

[10.]

10) I punkten 8 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att i statsrådsprotokollet omförmälda elva lägenheter må var för sig med i samma protokoll angivet område från kronoegendomen $\frac{2}{3}$ mantal Årup nr 1 och $\frac{1}{2}$ mantal Billeberga nr 1 med därunder lydande lägenheten Röamölla nr 1, ett kvarntorp med kvarn, allt i Billeberga socken av Malmöhus län, försälgas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med iakttagande därvid att en var av de tre lägenheter, som äro betecknade med ägofigurerna nr 27, 28 och 29 å den i ärendet företedda kartan, tillägges del av ägofiguren nr 94 på sätt domänintendenten må bestämma och att köpeskillingen för en var av dessa lägenheter ökas med ett belopp, som efter ett pris av 67 öre per kvadratmeter av det tillagda området belöper på lägenheten.

[8.]

I den med anledning av denna framställning förebragta utredningen har jämväl berörts uppkommen fråga om tillgodoseende av eventuellt uppstående behov av tomter till bostäder för det intill ifrågasvarande kronoegendom belägna stationssamhället Billeberga. För att möjliggöra detta behövs fyllande har föreslagits, att viss del av det å företedd karta över kronoegendomen med ägofigurerna nr 32 och 33

Utskottet

betecknade området, vilket låge närmast stationssamhället, måtte upplåtas på arrende under förbehåll att, om staten behövde detsamma för försäljning, arrendatorn skulle vara skyldig avstå jorden mot visst avdrag å arrendet.

Då en dylik bestämmelses intagande i arrendekontraktet på sätt i ärendet jämväl framhållits strider mot gällande arrendelags bestämmelser, får utskottet, i likhet med föredragande departementschefen, erinra, att Kungl. Maj:t, i anledning av därom av 1918 års lagtima riksdag gjord framställning, till innevarande riksdag avlåtit propositioner dels med förslag till lag innefattande ändring i 2 kap. 3 § lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom (nr 224), dels ock angående tillägg till gällande grunder för förvaltningen av kronans jordbruksdomäner (nr 236), genom vilka förslag avses att på antytt sätt bereda möjlighet för att under löpande arrendetid från kronoarrendet upplåta lägenhet till sådant eget hem, för vars förvärvande egnahems-lån kan utgå. Framhållas kan dessutom, att departementschefen ansett lämpligt, att för tillgodoseende av ovannämnda behov viss del av ägofiguren nr 32 särskilt utarrenderades för kortare tidsperiod.

Därest berörda propositioner av riksdagen antagas samt sistnämnda förslag genomföres, torde sålunda vara tillfredsställande sörjt för blivande behov av mark till bostäder för stationssamhället.

Då utskottet i övrigt icke har något att erinra med anledning av Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts under förevarande punkt gjorda framställning må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 8 april 1919.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.

Närvarande: se utlåtande nr 55.